

แผนพัฒนาท้องถิ่นโป่งสมิ
(พ.ศ. 2567-2570)
บนพื้นฐานศาสตร์พระราชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูลิทธิ์ ชูชาติ และคณะ

ศูนย์ศึกษาศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

แผนพัฒนาท้องถิ่นโป่งสมิ (พ.ศ. 2567-2570)

... ผศ.ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ

การพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) และติดต่อกันมาถึงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ก่อให้เกิดการสร้าง ปัจจัยพื้นฐานในการผลิต รายได้ประเทศ และรายได้บุคคลสูงขึ้นกว่าเดิม แต่ไม่ก่อให้เกิดการ กระจายรายได้ เมืองมีความ เจริญก้าวหน้ากว่าชนบท เป็นการพัฒนาโดยการวางแผนจากเบื้องบน ประชาชนไม่มีส่วนร่วม การพัฒนา เศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด ขาดความรอบคอบ ระเบิดอย่าง ต่อเนื่อง ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเช่น ป่าไม้ ในประเทศไทย พ.ศ. 2504 อัตราเฉลี่ยทั่วประเทศร้อยละ 53 แต่หลังจากพัฒนาประเทศในสมัย ที่มุ่งส่งเสริมสินค้าส่งออก ทางด้านการเกษตร และต่อมาก็ส่งเสริม การขยายตัวด้านอุตสาหกรรมและบริการป่าไม้ลดเหลือ ร้อยละ 25.28 ใน พ.ศ. 2541 ปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) ป่าไม้เหลือร้อยละ 31.58

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2470-พ.ศ. 2559) ได้มีพระราชดำรัส ในปี พ.ศ. 2517 เรื่อง การพัฒนาตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานที่มั่นคงให้ทุกคนพออยู่ พอดี มีความ สงบ เมื่อรากฐานมั่นคงดี จึงสร้างความเจริญขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ ดังเห็นได้ชัดเจน จากพระราชดำรัสพระราชทาน ในเรื่อง “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในครั้งนั้น รัฐบาล และประชาชนยังไม่ “เข้าใจ เข้าถึง” จึงไม่ก่อให้เกิดการพัฒนา ตามกระแสพระราชดำรัส หลังจากเกิด วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงได้พระราชทาน กระแสพระราชดำรัส เศรษฐกิจพอเพียง ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทางใน การพัฒนาประเทศ การประกอบธุรกิจ และการดำเนินชีวิต

ในปี พ.ศ. 2542 คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ส่งเคราะห์ พระราชดำรัส เศรษฐกิจพอเพียง

ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้เชิญ แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึด หลักทาง สายกลาง เพื่อให้ประเทศไทยรอดพ้นจากวิกฤต มีความมั่นคง ยั่งยืน และสมดุล ภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ ติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จนถึงฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2569)

การพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักการพัฒนาดังระบุดังจาก ขึ้นในตามลำดับขั้นตอน ยึดหลักภูมิ สังคม หรือหลักการทรงงาน เพื่อคนยากไร้ ก่อนดำเนินการพัฒนา ต้อง “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” เป็น ต้น นวัตกรรมและศาสตร์พระราชาเป็นเทคโนโลยี หรือองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และบริบทของสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้วาง วิสัยทัศน์ ไว้ คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การ พัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อ การบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศ พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศ สามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นจากปัญหาความไม่มั่นคง ของเศรษฐกิจไทยดังที่กล่าว มาแล้ว รัฐบาลจึงมีนโยบายในการนำองค์ความรู้ และนวัตกรรมของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศพร้อมกับ ส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และประเทศ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ดำเนินไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และนำไปสู่ การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน”

ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ได้ระบุว่า “ให้มหาวิทยาลัย เป็น สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลัง การเรียนรู้ เชิดชู ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและ ยั่งยืนของปวงชน มีส่วน ร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและ ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทาง วิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและ ส่งเสริมวิทยฐานะครู”

อีกทั้งในมาตรา 8 ได้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่ คุณธรรม สำนึกภูมิใจในความเป็นไทย วิจัย พัฒนาท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ใน มาตรา 8 ข้อ(8) ระบุชัดเจนว่า “ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจาก แนวพระราชดำริ ในการปฏิบัติการกิจการของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

นอกจากพันธกิจของสถาบันที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว ยังมี ยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระบรมราโชบายของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรฯ ซึ่งประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 4 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาท้องถิ่น 2) การผลิตและพัฒนาครู 3) การยกระดับคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ จากเหตุผลดังกล่าว 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงได้กำหนด พื้นที่การพัฒนาหมู่บ้านโป่งสมิ และหมู่บ้านอื่น ๆ ลุ่มแม่น้ำวาว เป็นรากฐานในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ข้อที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่นบนพื้นฐานศาสตร์พระราชา เพื่อการสืบสานการ พัฒนาอย่างยั่งยืน

ภูมิสังคมของพื้นที่ตำบลแม่วิน

ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ร้อยละ 90 เป็นภูเขาและป่าไม้ มีที่ราบ ระหว่างหุบเขาแคบ ๆ พื้นที่ความสูงตั้งแต่ 400 เมตร – 1,800 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล แม่น้ำสายสำคัญ คือ แม่น้ำวาว ต้นน้ำเกิดจากลำน้ำหลาย ๆ สาย ได้แก่ แม่น้ำวาวซ้าย แม่น้ำวาวขวา แม่น้ำสะป๊อก แม่น้ำมุด แม่วิน แม่เตียน และห้วยโป่งสมิ แม่น้ำวาวไหลลงสู่แม่น้ำขาน แล้วลงสู่แม่น้ำปิง พื้นที่ดังกล่าวแล้ว ก่อนพ.ศ. 2500 ระบบนิเวศป่า และความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสมบูรณ์

กลุ่มชาติพันธุ์ชาติแรกที่เข้ามาอยู่ในดินแดนแถบนี้ คือ ลัวะ ต่อมากะเหรี่ยง เข้ามาตั้งถิ่นฐานประมาณ 200 ปีมาแล้ว ม้งและคนไทย เข้ามาตั้งถิ่นฐานประมาณไม่เกิน 150 ปี ปัจจุบันดินแดนเขตตำบลแม่วิน ลุ่มน้ำวางจึงประกอบด้วย กะเหรี่ยง ม้ง และคนไทย อาชีพของประชาชนดังกล่าวแล้ว ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย รับจ้าง ช่างไม้ งานฝีมือ การท่องเที่ยวและการปลูกพืชเศรษฐกิจส่งโครงการหลวง และจำหน่ายอิสระ

การท่องเที่ยวเป็นอาชีพสำคัญอย่างหนึ่งของชาวบ้าน หมู่บ้านห้วยโป่ง บ้านแม่มุด บ้านใหม่วัง ผาปูน บ้านสบวิน และบ้านแม่สะป๊อก การท่องเที่ยวแบบเดินป่า ซี่ช้าง ล่องแพ เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2535 แล้วขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

ในเขตตำบลแม่วิน มีโครงการหลวง 3 โครงการ โครงการหลวงทุ่งหลวง (พ.ศ. 2522) โครงการหลวงขุนวาง (พ.ศ. 2525) และโครงการหลวงแม่สะป๊อก (พ.ศ. 2535) ประชาชนส่วนหนึ่งยึดอาชีพปลูกพืช ผัก ผลไม้ ส่งขายโครงการหลวง

สภาพการคมนาคม ก่อนพ.ศ. 2510 ไม่มีถนนเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านในเขตตำบลแม่วิน กับอำเภอสันป่าตอง ต้องใช้วัวต่าง ม้าต่าง ช้าง หรือเดินเท้า รอนแรมกลางป่าในการติดต่อกับตัวเมือง ถนนดินลูกรัง เริ่มขยายเข้าสู่หมู่บ้านตั้งแต่ พ.ศ. 2515 แล้วค่อย ๆ ปรับสภาพถนนดีขึ้น

ตำบลแม่วิน แบ่งการปกครองออกเป็น 19 หมู่บ้าน อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำวางตอนบน ประชากรทั้งหมด 12,787 คน (พ.ศ. 2563) ประกอบด้วย คนไทย กะเหรี่ยง และม้ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2563

หมู่ที่	บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนบ้าน	ชาติพันธุ์
		ชาย	หญิง	รวม		
1	บ้านห้วยอีค่าง	270	288	558	117	กะเหรี่ยง
2	บ้านทุ่งหลวง	339	300	639	145	กะเหรี่ยง
3	บ้านขุนปวย	251	269	520	149	กะเหรี่ยง
4	บ้านหนองเต่า	474	437	911	222	กะเหรี่ยง
5	บ้านแม่สะป๊อก	391	374	765	264	ไทย / กะเหรี่ยง
6	บ้านแม่มุด	265	293	558	227	ไทย
7	บ้านห้วยหยวก	164	160	324	90	กะเหรี่ยง
8	บ้านห้วยข้าวลีบ	470	449	919	228	กะเหรี่ยง
9	บ้านสบวิน	282	299	581	270	ไทย
10	บ้านห้วยตอง	316	275	591	142	กะเหรี่ยง

11	บ้านห้วยโป่ง	179	225	404	144	ไทย
12	บ้านขุนวาง	510	487	997	171	ม้ง
13	บ้านม่อนยะ	885	818	1,703	281	ม้ง
14	บ้านห้วยยาว	259	249	508	141	กะเหรี่ยง
15	บ้านใหม่วังผา ปูน	189	171	360	138	คนไทย
16	บ้านหนอง มณฑา	303	289	592	163	กะเหรี่ยง
17	บ้านปากกล้วย	261	273	534	129	กะเหรี่ยง
18	บ้านแม่เตียน	363	315	678	151	กะเหรี่ยง
19	บ้านห้วยหอย	330	315	645	178	กะเหรี่ยง
รวม		6,501	6,286	12,787	3,350	

ประชาชนทั้ง 19 หมู่บ้านในเขตลุ่มแม่น้ำวางตอนบน ถึงแม้ว่าจะมีถนนดินลูกรัง ถนนคอนกรีต ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน แต่ก็ยังคงมีระบบการผลิต 2 แบบ ควบคู่กัน คือ การผลิตเพื่อบริโภค และการผลิตเพื่อขาย โดยเฉพาะหมู่บ้านในเขตพื้นที่โครงการหลวง สำหรับพื้นที่ในเขตท่องเที่ยว ประชาชนบางส่วนก็ทำอาชีพการท่องเที่ยว คู่กับการเกษตร ทั้ง 19 หมู่บ้าน ต้องพัฒนาด้านการคมนาคม การสื่อสาร การสาธารณสุข โภค การสาธารณสุข การศึกษา ตลอดจนด้านโภชนาการ จัดเป็นหมู่บ้านในเขตภูเขา ห่างไกลตัวเมือง และที่ราบ จากหมู่บ้านทั้งหมด 19 หมู่บ้าน หมู่บ้านที่เป็นต้นกำเนิดแหล่งน้ำ หรือเรียกว่า ลุ่มแม่น้ำวางตอนบน มีจำนวน 3 หมู่บ้าน

หมู่บ้านโป่งสมิจุดเริ่มต้นการพัฒนา

หมู่บ้านโป่งสมิ เป็นหมู่บ้านในเขตบ้านห้วยข้าวลิบ เฉพาะบ้านโป่งสมิ มีประชากร 420 คน จำนวน 72 ครัวเรือน อยู่ห่างจากบ้านห้วยข้าวลิบประมาณ 2.8 กิโลเมตร ก่อนพ.ศ. 2520 ต้องเดินผ่านป่าเข้าสู่หมู่บ้าน หลังพ.ศ. 2530 เริ่มมีถนนดินลูกรัง ถนนปรับปรุงดีขึ้น ในพ.ศ. 2539 แล้วต่อมา พ.ศ. 2561 ได้ลาดคอนกรีตดีขึ้นกว่าเดิม ใช้ได้ทุกฤดูกาล ไฟฟ้าเริ่มเข้าสู่หมู่บ้าน พ.ศ. 2537 การสื่อสารทางโทรศัพท์เริ่มใช้ได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2550

โป่งสมิ มาจากภาษากะเหรี่ยงว่า โป่ง ชิ มิ แปลว่า โป่ง 3 แห่ง หรือ โป่ง 3 ที่ เพราะมีดิน โป่ง 3 จุดในเขตใกล้เคียงหมู่บ้าน คนไทย ไม่เข้าใจเรียกว่าโป่งสมิต อายุของหมู่บ้านประมาณ 200 ปีเศษ ในเขตพื้นที่โป่งสมิ มีพื้นที่ทั้งหมด 4,783 ไร่ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่ป่าใช้สอย และพื้นที่ป่าทำกิน พื้นที่ป่าทำกินมีเพียง 283 ไร่ ในปัจจุบัน พื้นที่บางส่วนได้ออกโฉนดที่ดินแล้ว แต่พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีโฉนดที่ดิน แต่ก็ถือครองทำกินมาโดยตลอด

พื้นที่ที่มีความสูงตั้งแต่ 950 เมตร – 1,400 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล แต่บริเวณยอดเขาสูงกว่านั้น มีลำห้วยเล็ก ๆ หลายสาย ก่อให้เกิดน้ำตกมากมาย เช่น น้ำตกโป่งสมิ น้ำตกซูลี น้ำตกเหล่านี้อยู่ในเขตป่าหิบบ ลำห้วยที่สำคัญชาวบ้านใช้ในการเพาะปลูก คือ ลำห้วยโป่งสมิ เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขา จึงมีการทำนาขั้นบันได ทำไร่หมุนเวียน และปลูกพืชเศรษฐกิจ ชาวกะเหรี่ยงรู้จักระบบเหมืองฝาย เพื่อใช้ในการเกษตรมาแต่โบราณ ฝาย เหมือง บางแห่ง อายุเท่ากับการสร้างหมู่บ้าน

ก่อน พ.ศ. 2500 ระบบนิเวศป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ และค่อย ๆ ถูกบุกรุกในเรื่องการแสวงหาที่ทำกิน ประมาณก่อนพ.ศ. 2530 สัตว์ป่าก็ยังอุดมสมบูรณ์ ประชาชนค่อนข้างยังชีพแบบเดิม แม้แต่ก่อนพ.ศ. 2540 ประชาชนกะเหรี่ยงยังดำข้าว สีข้าว ทอผ้าใช้เอง อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ปัจจุบันพ.ศ. 2560 การดำข้าว สีข้าว หดสิ้นแล้ว เหลือแต่การทอผ้า ไม่เกิน 10 หลังคาเรือน

จากพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ดังกล่าวแล้ว ประจวบกับปัญหาความเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน จึงได้กำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นฉบับนี้ขึ้นเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตลุ่มแม่น้ำวางตอนบน โดยเริ่มต้นที่บ้านโป่งสมิต เป็นจุดเริ่มต้น และขยายเครือข่ายสู่หมู่บ้านอื่น ๆ หรือกลุ่มบ้านที่อยู่ในเขตกันดาร

การวิเคราะห์หมู่บ้านโป่งสมิ และเครือข่ายลุ่มแม่น้ำวางตอนบน

จุดแข็ง

1. หมู่บ้านโป่งสมิ และเครือข่ายลุ่มน้ำวาง มีทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร น้ำตก ทิวทัศน์ นาขั้นบันได และทรัพยากรชีวภาพอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ
2. มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชาวบ้านอนุรักษ์วัฒนธรรมทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม และชีวิตวัฒนธรรม ทั้งกลุ่มกะเหรี่ยง คนไทย และม้ง วัฒนธรรมแบบเก่าเพิ่งเลือนรางไป ตั้งแต่พ.ศ. 2540 เมื่อมีการพัฒนามากขึ้น แต่ก็ยังคงอนุรักษ์ไว้ ความรู้เรื่องยาสมุนไพร สีย้อมผ้า การทอผ้า การจักสาน ยังสืบสานไว้
3. มีการรวมกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอนุรักษ์ป่า กลุ่มท่องเที่ยว ฯลฯ
4. มีธนาคารข้าวเปลือก ธนาคารข้าวเปลือกเกิดขึ้นตั้งแต่พ.ศ. 2535
5. มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ ตามคำแนะนำของโครงการหลวง
6. มีระบบการชลประทาน โดยการสืบเนื่องทางประเพณี วัฒนธรรม และการสร้างใหม่ของโครงการหลวง
7. ชาวบ้านยังคงอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ดั้งเดิม
8. มีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายลุ่มน้ำวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง
9. มีทรัพยากรการท่องเที่ยว และบางหมู่บ้านมีการท่องเที่ยวเป็นทุนเดิม

จุดอ่อน

1. สิ่งแวดล้อม เช่น ขยะ ความสกปรกจากสัตว์เลี้ยง
2. น้ำบริโภคไม่สะอาด
3. สาธารณสุข การโภชนาการ การดูแลสุขภาพ

4. การเกษตรเคมี เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม
5. การคมนาคม หลายหมู่บ้านไม่สะดวก ต้องปรับปรุง
6. ขาดความรู้ เรื่อง ระบบการตลาด ตั้งแต่ระบบการผลิตเพื่อขาย ถึงระบบการจัดจำหน่าย (ขาดระบบ 4 P.S)
7. ขาดความรู้เรื่อง Computer ระบบ Digital
8. การสื่อสาร บางหมู่บ้านยังขาดการสื่อสารแบบไร้สาย ขาดคลื่นส่ง
9. ขาดการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
10. ขาดระบบการศึกษา ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขาดทักษะ 4 ด้าน (ภาษาไทยควรแก้ไขเร่งด่วน)
11. ขาดการแปรรูป การรวมกลุ่ม และการสหกรณ์

โอกาส

1. ในเขตลุ่มแม่น้ำวาว มีโครงการหลวง 3 โครงการ และพื้นที่ใกล้เคียง มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมเป็นอย่างดี ถึงแม้มีงบประมาณน้อย
3. หน่วยงานของรัฐ ส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. มีโครงการพระราชรัฐ วิสาหกิจชุมชน
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น
6. หน่วยงานของรัฐสนับสนุน

อุปสรรค

1. การเข้ามาของวัฒนธรรมภายนอก ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงรวดเร็วขึ้น
2. การส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐ ควรทั่วถึงมากกว่านี้
3. ขาดการส่งเสริมจากระบบตลาดภายนอก
4. ระบบสหกรณ์ไม่เข้ามาส่งเสริมชาวบ้าน
5. ตลาดภายนอกกดราคาสินค้า
6. พ่อค้า นักธุรกิจ เข้ามาลงทุนเพื่อแสวงหากำไร แต่ไม่พัฒนาชุมชน
7. การขนส่งสินค้าในฤดูฝนยังคงมีปัญหา

จากการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค แล้วต้องปรับปรุงจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็ง แล้วแสวงหาโอกาส จึงกำหนดยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบพื้นฐานศาสตร์พระราช

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของคนบนพื้นฐานศาสตร์พระราช
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาผลผลิตหรือนวัตกรรม เพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่า
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างระบบการตลาดบนพื้นฐานระบบสหกรณ์
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการท่องเที่ยวในมิติเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ทุกข้อ ต้องกำหนดกลยุทธ์ และโครงการภายใต้หลักการของศาสตร์พระราชา เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืนมิใช่ตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจของระบบทุนนิยมเพียงอย่างเดียว แล้วทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์บางข้อ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แยกกันไม่ออก ต้องพัฒนาใน 1 กลยุทธ์ หรือ 1 โครงการหลายยุทธศาสตร์ หรือใช้หลักการต่อเนื่อง

สาระสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นโป่งสมิ

ปรัชญา (Philosophy)

“ศาสตร์พระราชาเป็นหัวใจของการพัฒนาคน และท้องถิ่น”

วิสัยทัศน์ (Vision)

ภายในปี 2572 หมู่บ้านโป่งสมิ และเครือข่ายหมู่บ้านลุ่มแม่น้ำวาง อย่างน้อยร้อยละ 70 ดำเนินชีวิตอยู่บนความพอเพียง เท่าทัน มั่นคง และยั่งยืนบนพื้นฐานศาสตร์พระราชา

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานศาสตร์พระราชาในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการศึกษา
2. พัฒนาคนให้เห็นคุณค่า นำศาสตร์พระราชาไปดำเนินชีวิต

ค่านิยม (Value)

สืบสานต่อยอดศาสตร์พระราชา ด้วยความศรัทธา และจงรักภักดี Continue and the Believe in King's Philosophy with loyal.

เป้าหมาย (Goal)

มวลประชามีคุณภาพชีวิต เกิดจิตสาธารณะ พัฒนาสู่ความพอเพียง (3S : Survival-Sufficiency-Sustainability)

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. พัฒนาคุณภาพชีวิตคนให้ดีขึ้น บนพื้นฐานศาสตร์พระราชา
2. พัฒนาท้องถิ่น โดยใช้ศาสตร์พระราชา นำปวงประชาสู่ความยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อฝึกฝนให้อาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีจิตสาธารณะ นำหลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับศาสตร์พระราชา ประยุกต์กับการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนได้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคน และคุณภาพชีวิตของคนบนพื้นฐานศาสตร์พระราช เป้าประสงค์

1. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของชาวบ้านในเรื่องศาสตร์พระราช
2. ให้ชาวบ้านนำศาสตร์พระราชาใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบธุรกิจ
3. สร้างพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดี

กลยุทธ์ที่ 1 การอบรมศาสตร์พระราชแก่ชาวบ้าน

- โครงการ
1. การอบรมศาสตร์พระราชหมวดชีวิตวัฒนธรรม
 2. การอบรมศาสตร์พระราชในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 3. การอบรมศาสตร์พระราช เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรม
 4. การอบรมศาสตร์พระราช เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 5. การอบรมชาวบ้านให้เกิดทักษะ 4 ด้าน (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ภาษาไทย

กลยุทธ์ที่ 2 การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสตร์พระราชแก่ชาวบ้าน

- โครงการ
1. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 2. จัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม
 3. จัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 4. การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาไทยบนพื้นฐานศาสตร์พระราช

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดี

- โครงการ
1. การจัดการสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน และรอบหมู่บ้าน
 2. การพัฒนาด้านสาธารณสุข และสุขภาพ
 3. การจัดการเรื่องน้ำสะอาด
 4. โครงการธนาคารอาหาร
 5. การอบรมและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์พัฒนาผลผลิต หรือนวัตกรรม เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่า เป้าประสงค์

1. เพื่อสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
2. เพื่อสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมบนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เพิ่มคุณค่า มูลค่า และสามารถแข่งขันในตลาดเสรีได้

กลยุทธ์ที่ 1 การวิจัยภูมิสังคมของผลิตเดิม

- โครงการ
1. วิจัยเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของชุมชน
 2. วิจัยเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์ของความหลากหลายทางชีวภาพ
 3. วิจัยเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ การวิจัยในโครงการกลยุทธ์ที่ 1 ต้องทำต่อเนื่องกับโครงการยุทธศาสตร์ที่ 2

กลยุทธ์ที่ 2 การวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรม บนพื้นฐานภูมิสังคม เพื่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่า

- โครงการ**
1. การวิจัยเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างผลผลิตด้านอาหาร
 2. การวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อผลิตตัวยารักษาสัตว์
 3. การวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อผลิตตัวยาในการรักษาโรคพืช บำรุงพืช ในระบบการเกษตรอินทรีย์
 4. การวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพของพืช เพื่อผลิต นวัตกรรมในด้านเสื้อผ้า และสิ่งทอ
 5. การวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อผลิตเครื่องสำอาง วัสดุ เครื่องใช้อื่นๆ
 6. การวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อผลิตสินค้าโอท็อป ของที่ระลึก ที่เป็นอัตลักษณ์
 7. การวิจัยเรื่องการสร้างบรรจุหีบห่อ ยี่ห้อสินค้า ตราสินค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างนวัตกรรมผลิตผลด้านการเกษตร

- โครงการ**
1. การจัดหาพืชเศรษฐกิจใหม่ที่สอดคล้องกับภูมิสังคม
 2. การเกษตรอินทรีย์ และการจัดหาตลาด
 3. การแปรรูปสินค้าด้านการเกษตร
 4. การเกษตรทฤษฎีใหม่

กลยุทธ์ที่ 4 การสร้างนวัตกรรม ผลิตผล นอกภาคเกษตรกรรม

- โครงการ**
1. การสร้างนวัตกรรมด้านสิ่งทอ การประดิษฐ์งานไม้ จักสาน
 2. การสร้างนวัตกรรมด้านพลังงานทดแทนเพื่อใช้ในการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์สร้างระบบการตลาด

กลยุทธ์ที่ 1 การจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- โครงการ**
1. สร้างนวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่าย หรือระบบการตลาดผ่านอินเทอร์เน็ต หรือการตลาด Online
 2. สร้างนวัตกรรมการตลาดแบบ Digital Marketing
 3. สร้างนวัตกรรมการตลาดเชิงสังคม
 4. สร้างนวัตกรรมตลาดแบบสหกรณ์
 5. จัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายแบบทางอ้อมผ่านหน่วยธุรกิจในเมือง หรือต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการตลาด

- โครงการ**
1. จัดอบรมส่วนผสมการส่งเสริมการตลาดแก่ชาวบ้าน (Promotion Mix)
 2. วิจัยการส่งเสริมการตลาดร่วมกับชาวบ้าน

กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างระบบสหกรณ์แก่ชาวบ้าน

- โครงการ
1. จัดอบรมเกี่ยวกับระบบสหกรณ์
 2. จัดสร้างระบบสหกรณ์เพื่อการทดลองปฏิบัติจริง
 3. จัดหาเครือข่ายระบบสหกรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวในมิติเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 1 การจัดการท่องเที่ยวในมิติเศรษฐกิจพอเพียง

- โครงการ
1. การอบรมชาวบ้านในการจัดการท่องเที่ยวในมิติเศรษฐกิจพอเพียง
 2. การสร้างนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่
 3. การสร้างนวัตกรรมส่วนผสมของการตลาด (Marketing Mix) ในพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ และบริบทของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 การจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม

- โครงการ
1. สร้างนวัตกรรม กิจกรรมการท่องเที่ยวในรอบ 12 เดือน
 2. สร้างเครือข่ายหมู่บ้านการท่องเที่ยว
 3. สร้างนวัตกรรมชุดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 4. สร้างนวัตกรรมชุดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ 3 พ. (พอกิน พอใช้ พอขาย)

กลยุทธ์ที่ 1 การผลิตในหมู่บ้าน 2 ระบบ คือการผลิตเพื่อบริโภค และผลิตเพื่อขาย

- โครงการ
1. การสร้างนวัตกรรม หรือผลผลิตที่จำเป็นแก่ชุมชนบนพื้นฐานทรัพยากรในชุมชน
 2. ใช้น้ำมีปลา ใช้นามีข้าว ใช้นวนมีพืชผัก

กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างป่า เป็น Super Market

- โครงการ
1. การสร้างป่าชุมชน
 2. การปลูกพืช 3 อย่าง เพื่อประโยชน์ 4 อย่าง

ภาคผนวก

งบประมาณศูนย์ศึกษาศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

1. โครงการสร้างแบรนด์และโมเดลธุรกิจของผลิตภัณฑ์ชุมชนหมู่บ้านโป่งสมิ (6 ก.ค. 61) = 150,000 บาท
2. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการตลาดดิจิทัล (14 มิ.ย. 61) = 150,000 บาท
3. โครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำสำหรับบริโภคในพื้นที่ชุมชนโป่งสมิ (6 ก.ค. 61) = 150,000 บาท
4. โครงการเตาเผาขยะ และกำจัดขยะแบบครบวงจรบ้านโป่งสมิ ห้วยข้าวลิบ = 150,000 บาท

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

1. การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมบนพื้นฐานศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน = 200,000 บาท
2. โครงการพัฒนาอาชีพชาวบ้านบนพื้นฐานศาสตร์พระราชา = 270,000 บาท
3. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านโป่งสมิด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง = 170,000 บาท
4. โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการตลาดของชุมชนบนพื้นฐานของศาสตร์พระราชา = 90,000 บาท
5. โครงการบริการวิชาการเพื่อจัดการองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นฐานศาสตร์พระราชากับเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชนหมู่บ้านโป่งสมิ = 90,000 บาท
6. โครงการส่งเสริมการเขียนแผนธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานศาสตร์พระราชา = 90,000 บาท
7. โครงการความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการท่องเที่ยวโดยชุมชน = 220,000 บาท
8. โครงการเพิ่มศักยภาพทางการตลาดด้วยเทคโนโลยีตลาดดิจิทัลตามแนวทางแห่งศาสตร์พระราชาของชุมชนลุ่มแม่น้ำวิน = 180,000 บาท
9. โครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านงานจักสานไม้ไผ่สด บ้านโป่งสมิ ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ = 180,000 บาท
10. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าทอมือ กระเหรี่ยง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของบ้านโป่งสมิ ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ = 160,000 บาท

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

1. โครงการการสร้างโมเดลธุรกิจสำหรับการตลาดผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นของชุมชนโป่งสมิ ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 67,000 บาท
2. โครงการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานศาสตร์พระราชา = 350,000 บาท
3. โครงการการศึกษาภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีต่อพันธุ์พืชในเขตห้วยโป่งสมิเพื่อรักษา ถิ่นธัญพืช = 200,000 บาท
4. โครงการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานการจัดการโดยชุมชนท้องถิ่น ในพื้นที่ ตำบลโป่งแยง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 200,000 บาท
5. โครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ของหมู่บ้านพระบาทสร้อย ตำบลสะลวง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 200,000 บาท
6. โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก = 120,000 บาท
7. โครงการการพัฒนาหมู่บ้านดอยแสงเพื่อแก้ปัญหาความไร้คนแค้นยากจนบนพื้นฐานศาสตร์ พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน = 250,000 บาท
8. โครงการสืบสาน เผยแพร่ เทิดพระเกียรติพระเจ้าแผ่นดิน = 350,000 บาท

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

1. โครงการสร้างนักศึกษา และชาวบ้านในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อประกอบ อาชีพด้านการท่องเที่ยวในมิติเศรษฐกิจพอเพียง = 150,000 บาท
2. โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP บ้านโป่งสมิ ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 270,000 บาท
3. โครงการสร้างองค์ความรู้การบริหารจัดการขยะของชุมชนโป่งสมิ ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 75,000 บาท
4. โครงการประยุกต์ใช้ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์กับผลิตผลทางการเกษตร ณ หมู่บ้านโป่งสมิและ หมู่บ้านเครือข่าย ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 200,000 บาท
5. โครงการพัฒนาระบบตลาดดิจิทัลของผลิตภัณฑ์ในชุมชน กลุ่มน้ำแม่วางตอนล่าง ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 135,000 บาท
6. โครงการจัดการระบบสุขภาพที่อยู่อาศัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานคุณภาพชีวิต = 135,000 บาท

7. โครงการสมุนไพรรักษาโรคภูมิแพ้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านพระบาทสร้อย ตำบลสะลวง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 200,000 บาท

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของประชากรในเขตลุ่มน้ำวางตอนบน = 225,000 บาท
2. โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยการประยุกต์ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ร่วมกับก๊าซหุงต้ม ณ หมู่บ้านโป่งสมิและเครือข่ายลุ่มแม่วางตอนบน ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 225,000 บาท
3. โครงการสร้างการรับรู้ชุมชนทางกฎหมายเพื่อพัฒนาการจัดการป่าชุมชนอย่างยั่งยืน = 60,000 บาท
4. โครงการสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนบ้านขุนวิน ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 225,000 บาท
5. โครงการ การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำต้นทุน เพื่อใช้การอุปโภค และบริโภค และการดูแลระบบนิเวศ ป่าต้นน้ำลุ่มน้ำวางตอนบน จังหวัดเชียงใหม่ = 225,000 บาท
6. โครงการพัฒนาตราสินค้าชุมชน และช่องทางการตลาดออนไลน์ เพื่อยกระดับทักษะอาชีพ ของชุมชนแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 150,000 บาท

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1. โครงการสืบสาน ต่อยอด เพื่อสร้างนวัตกรรมจากสินค้าออกในระบบพระคลังสินค้าจากระบบนิเวศป่า = 220,000 บาท
2. โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 114,500 บาท
3. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนพื้นฐาน เศรษฐกิจฐานราก “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว = 114,500 บาท
4. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวเด็กและเยาวชนชุมชนห้วยมบ้านขุนวิน ตำบลแม่วิน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ = 120,000 บาท

ผู้สรุปรายงาน

(นางสาวทัศนิกา ตาคำนวน)

25 เมษายน 2566